

BUDILNIK

List gerontološkog centra Novi Sad
besplatan primerak

SADRŽAJ

REČ UREDNIKA.....	3
AKTUELNOSTI	
Gostovanje članova sekcije „Ljubitelji lepe reči“ u Klubu Gerontološkog centra Zrenjanin.....	4
Otvorena vrata na Trgu slobode.....	4
Svečano otvorena manifestacija „Sunčana jesen života“.....	5
Gostovanje KUD-a penzionera „Isidor Bajić“.....	5
Izložba ručnih radova Liman.....	6
Zajednički obeležili Nedelju deteta i Međunarodni dan starih.....	6
Poseta članica Kola srpskih sestara.....	6
Izložba ručnih radova u Futogu.....	7
Šahovska ekipa Kluba „Prva vojvođanska brigada“ - pobednik.....	7
Bakin kolač i poseta dece iz Dečijeg sela.....	7
Poseta dece iz vrtića „Mrvica“.....	8
Sedamnaestog oktobra proslavljen Dan Ustanove.....	8
Gostovanje u Futogu (KIC „Mladost“).....	8
Otvorena izložba slika u Klubu „Grozda Gajišin“.....	9
Otvorena prodajna izložba ručnih radova u Domu na Novom naselju.....	9
Poseta kolega iz Pančeva.....	10
Poseta Škole „Milan Petrović“.....	10
Etno trpeza - Jagodina 2014.....	10
Svečano zatvaranje „Sunčane jeseni života“.....	11
Otvorena prodajna izložba u Prihvatištu (Futog).....	11
Aukcija slika- pomoć nastradalim u poplavama.....	12
NAŠE ZDRAVLJE.....	13
INTERVJU.....	14
DAN STARIH.....	16
LIKOVNA AZBUKA.....	17
KORISNIČKI KUTAK.....	18
MALO RAZONODE.....	20
ISTINSKA LJUBAV.....	21

„Budilnik“, interno glasilo Gerontološkog centra „Novi Sad“

Izdavač: Gerontološki centar „Novi Sad“, Fruškogorska 32, 21 000 Novi Sad

Telefoni: +381 21 450266; +381 21 6 350 542; Faks: +381 21 6 350 782;

web site: www.gerontns.rs; e-mail: gerontns@neobee.net

Za izdavača: direktor Gerontološkog centra „Novi Sad“ dr Dragan Milošević

Urednik: Milena Letić-Joveš, profesor

Saradnici u ovom broju: Maja Babić, pomoćnik direktora;

Nataša Drča, organizator stručnog usavršavanja;

Internet prezentacija: Nemanja Đurić

Grafička priprema: Rajna Milović

Štampa: Maximagraf, Petrovaradin, maximagraf@gmail.com

Tiraž: 500 primeraka

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka Mатице српске, Нови Сад

613.98 (497.113 Нови Сад)

BUDILNIK : Interno glasilo Gerontološkog centra „Novi Sad“ / urednik Milena Letić-Joveš. - God 3 Br. 8 (2009).- - Gerontološki centar „Novi Sad“, 2009.- - Ilustr. ; 30 cm

Tromesečno
ISSN 2217-5490
COBISS.SR-ID 263658247

REČ UREDNIKA

Svaki grad ima nešto čime se izdvaja, što ga čini posebnim i drugačijim u odnosu na druge gradove. Ono po čemu se izdvaja Novi Sad i što ga čini lepšim, bogatijim i kulturnijim od ostalih gradova jeste i Ustanova u kojoj živimo i radimo. Ove godine obeležila je jedinstven jubilej – 50 godina postojanja. Da bismo razumeli kontinuitet njenog razvoja: pet decenija od osnivanja neophodno je sagledati mnogo činjenica u vezi sa razvojem društvene brige o starijoj populaciji. Naime, opšta je istina da se svaki čovek najbolje oseća u porodičnom okruženju i da nerado ulazi u okruženje ispunjeno nepoznatim pravilima. To je razlog što se briga o starima veoma dugo, čak više stotina godina, razvijala jedino u sklopu društvene brige o siromašnima. Ostali su zdravstvenu, kao i svaku drugu negu, dobijali u svojim porodicama. Porodica je nekad izgledala drugačije, njeni članovi nisu bili prezaopsleni. Kada je 1904., osnovan prvi Dom za stare, u Novom Sadu, nijedan stariji Novosađanin nije zatražio usluge koje je mogao da pruži. Međutim, desile su se velike društvene promene - porodica se menjala, raslojavala, pa je i briga o najstarijim članovima tražila drugačije rešenje. Promene su postale naglašenije nakon Drugog svetskog rata. Socijalno zaštitni problemi starije populacije su se povećavali. Razvijala se velika potreba i svest o socijalnoj zaštiti starijih lica. Afirmisala se i gerontologija, kao nauka. Iznalazila je metode, oblike i sadržaje stručnog rada sa starijim licima. Tako su stvorene pretpostavke za pokretanje inicijative koja je rezultirala društveno-organizovanom brigom. U okviru te brige nicala je naša Ustanova.

Gradska vlast je na društvene izazove vremena odgovorila donošenjem Rešenja o osnivanju Doma koji je veoma brzo postao jezgro ili klica razvoja sadašnjeg Gerontološkog centra "Novi Sad". Naime, na sednici od 30. juna 1964. Skupština tadašnje opštine Novi Sad, donela je odluku o osnivanju Doma za stara i iznemogla lica u Futogu, o njegovom finansiranju („finansirati po principu dohotka“) i načinu upravljanja. Dva meseca kasnije 1.septembra 1964. Dom u Futogu počinje da radi sa svega sedam od osam zaposlenih koji nisu imali nikakve formalne kvalifikacije, ali su uspeli da savladaju zadatke pred kojima su se našli. Stručni socijalni rad utemeljivao se relativno brzo.. Puko zbrinjavanje i smeštaj prerasli su u visok stepen socijalne prilagođenosti i emocionalne sigurnosti korisnika Doma kojih je iz meseca u mesec, iz godine u godinu bilo sve više. Oni su, kao i zaposleni, postajali kreatori uslova u kojima žive, s Domom su se identifikovali, kao sa svojom kućom. Gradilo se, dograđivalo, preuređivalo, adaptiralo: povećavao se kapacitet i poboljšavao kvalitet života korisnika Doma u Futogu. Izvan njega društvo se ekonomski razvijalo, nastajala je dugoročna vizija razvoja socijalne zaštite starih osoba u Novom Sadu. Proistekla je iz povećanja potreba društva. Rezultat te vizije je izgradnja Doma na Limanu (1973.) najsavremenijeg i najprestižnijeg objekta ovakve namene u tadašnjoj Jugoslaviji. Imao je 140 mesta i savršenom organizacijom rada, domaćinskim upravljanjem i kvalitetom usluga razbio predrasude da, u domovima za stare žive samo oni koji nemaju druge mogućnosti. U Novom Sadu, postala je stvar prestiža živeti u tom objektu Gerontološkog centra. Trinaest godina kasnije, 1986. izgrađena je prva faza objekta na Novom naselju. Vođen domaćinskom rukom zablistao je taj novi, arhitektonski veličanstven objekat, namenjen starijim građanima Novog Sada. Danas, Gerontološki centar ima 500 zaposlenih radnika od kojih su desetine visokoobrazovani za stručni socijalni i psihosocijalni rad, medicinsku brigu o starima, kao i potrebe za zabavom, druženjem, komunikacijom. Zaposleno osoblje edukovano je za pružanje usluga najstarijoj populaciji u gradu, Vojvodini, Srbiji... Kao u retko kojem prostoru, u svim objektima Gerontološkog centra "Novi Sad" ljudska ruka sačuvala je nasleđeno, oplemenila stečeno. Svi njegovi korisnici mogu da budu spokojni i sigurni: odluka da žive u ovoj Ustanovi je mudra odluka.

Milena Letić-Joveš

AKTUELNOSTI

Gostovanje članova sekcije „Ljubitelji lepe reči“ u Klubu Gerontološkog centra Zrenjanin

U mesecu septembru realizovana je uzvratna poseta članova sekcije „Ljubitelji lepe reči“ Klubu za starija lica Gerontološkog centra u Zrenjaninu. Domaćini su iskazali visok stepen gostoprimstva i učinili sve da se i ovaj susret pamti. Pozdravnu reč, u ime gostiju iz Novog Sada, uputila je **Mirjana Berić**, socijalni radnik, a zatim su svoje stihove čitali svi članovi sekcije. Lepotu pesničkog izraza upotpunili su zvuci gitare. Muzičko-poetski program (solo pesme i dueti uz interpretacije domaćina – pesnika) sadržajno bogat i osmišljen, ulepšao je gostovanje. Na kraju programa, **Bernadeta Tinus**, poklonila je Klubu Gerontološkog centra u Zrenjaninu sliku, a **Vera Aleksandrić** darovala je dve knjige svojih pesama. Ovakvi mostovi prijateljstva ulepšavaju život u trećem dobu.

Otvorena vrata na Trgu slobode

Međunarodni dan starih, prvi oktobar, obeležen je tradicionalnom manifestacijom „Otvorena vrata“. U jedanaest časova, na Trgu slobode, u Novom Sadu, GC „Novi Sad“ otvorio je vrata (i srce) svojim sugrađanima. Medicinske sestre merile su krvni pritisak i šećer u krvi građanima koji su to poželeli, a socijani i drugi stručni radnici razgovarali su sa zainteresovanimima o mogućnostima „kvalitetnijeg starenja“. Kao što različito živimo, tako različito i starimo. Na pitanje: „Šta je moguće učiniti da bi starenje bilo lepše i kvalitetnije?“ odgovarala je **dr Vesna Matić**, rukovodilac Klubova za odrasle i starije osobe.

Svečano otvorena manifestacija „Sunčana jesen života“

Prvog oktobra, u Restoranu „Oaza“, uz prisustvo predstavnika svih domova GC „Novi Sad“, Klubova za odrasle i starije osobe i Skupštine Grada Novog Sada - svečano je otvorena Sunčana jesen života, tradicionalna manifestacija koja traje celi oktobar.

Gostovanje KUD-a penzionera „Isidor Bajić“

U okviru „Sunčane jeseni života“, u četvrtak, drugog oktobra, u Domu penzionera na Novom naselju, gostovalo je Kulturno - umetničko društvo penzionera „Isidor Bajić“, a devetog oktobra, u popodnevним časovima gostovanje je ponovljeno, ovaj put na Limanu. Vokalni solisti, pevačka grupa i mešoviti orkestar Društva izveli su bogat muzički program, u kojem su korisnici oba doma uživali

Izložba ručnih radova na Limanu

U petak, trećeg oktobra, na Limanu je otvorena izložba ručnih radova korisnika Doma. Izložbu je otvorio **Ferenc Čanji**. Otvaranju izložbe prisustvovali su zaposleni i korisnici svih domova.

Zajednički obeležili Nedelju deteta i Međunarodni dan starih

Šestog oktobra, u Klubu „23.okotobar“, održana je međugeneracijska kreativna radionica organizovana povodom obeležavanja *Nedelje deteta* i *Međunarodnog dana starih*. Deca školskog uzrasta, članovi Biblioteke MZ „Omladinski pokret“ osmišljavali su vlastite kreacije (cvetovi od papira u bojama) zajedno sa članovima Kluba. Tako je novim i kvalitetnim sadržajima obogaćeno jedno zajedničko poslepodne.

Poseta članica Kola srpskih sestara

Osmog oktobra, članice Kola srpskih sestara Eparhije bačke, družile su se sa korisnicima Doma penzionera na Novom naselju uz prigodan muzički program. Članice Kola srpskih sestara posetile su i Domove na Limanu i u Futogu

Izložba ručnih radova u Futogu

Sedmog oktobra otvorena je izložba ručnih radova korisnika Doma penzionera u Futogu. Izložbu su otvorili Radosija Popović i Steva Ivanić, korisnici Doma.

Šahovska ekipa Kluba „Prva vojvođanska brigada“ - pobednik

Devetog oktobra, u Klubu za odrasla i starija lica koji se nalazi na Novom naselju, upriličen je svečani koktel povodom treće uzastopne pobede šahovske ekipe Kluba „Prva vojvođanska brigada“ na republičkom takmičenju „Srpska liga trećeg doba u šahu. Svečanosti su prisustvovali i prisutnima se obratili direktor Ustanove, rukovodilac RJ, Klubovi za starija i odrasla lica i kapiten pobedničke ekipe, gospodin Marko Erić.

Bakin kolač i poseta dece iz Dečijeg sela

Tradicionalna humanitarna akcija „Bakin kolač“ ove godine okupila je 114 učesnika koji su doneli kolače (sami su ih napravili) da bi njima obradovali i počastili male goste pristigle iz Dečijeg sela u Sremskoj Kamenici. Počašćeni gosti, deca, proveli su nekoliko časova sa svojim domaćinima, penzionerima, u Klubu na Novom naselju, uz pesmu i igru.

Poseta dece iz vrtića „Mrvica“

O tome kako je lepo kada se deca predškolskog uzrasta druže sa našim korisnicima svedoče fotografije snimljene desetog oktobra, u vreme posete dece iz vrtića „Mrvica“ Domu penzionera na Limanu.

Sedamnaestog oktobra proslavljen Dan Ustanove

Prvog septembra daleke 1964. Dom za stare, u Futogu, počeo je sa radom. Svega sedam-osam zaposlenih, požrtvovanim radom i brigom o starijoj populaciji, zasadilo je novu klicu iz koje se razvijao Gerontološki centar „Novi Sad“. Pola veka kasnije u Ustanovi je zaposleno blizu 500 radnika sa 860 mesta u domskom smeštaju i nekoliko hiljada korisnika usluga otvorenih oblika socijalne zaštite.. Jubilej (50 godina rada) svečano je obeležen sedamnaestog oktobra u Domu penzionera na Novom naselju, uz prisustvo predstavnika Republičkog ministarstva rada, zapošljavanja i socijalne politike; Pokrajinskog sekretarijata za zdravstvo, socijalnu politiku i demografiju; Pokrajinskog zavoda za socijalnu zaštitu i drugih gerontoloških centara iz Vojvodine. Bila je to prilika da se uz dokumentarni film koji govori o razvoju Ustanove u proteklih pola veka - zvanice, zaposleni, kao i korisnici usluga, podsete na sve mogućnosti pružanja usluga socijalne zaštite na jednom mestu, u okviru velike ustanove kakva je GC „Novi Sad“.

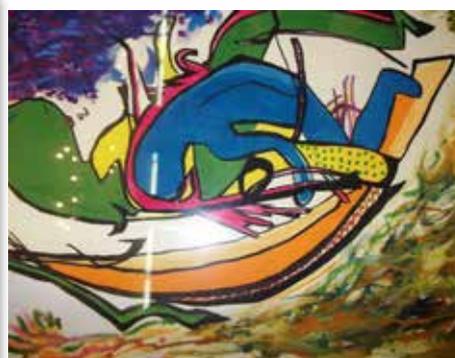

Gostovanje u Futogu (KIC „Mladost“)

U ponedeljak, dvadesetog oktobra, u Domu u Futogu gostovao je KIC „Mladost“. Programu, koji je izvelo pedesetoro dece, prisustvovalo je oko sedamdeset korisnika.

Otvorena izložba slika u klubu „Grozda Gajišin“

U utorak, 21. oktobra otvorena je izložba likovnih radova pod nazivom „Jesen u mojoj slici“. Svečano otvaranje ulepšao je **Kamerni hor KUD-a penzionera „Isidor Bajić“**, kao i **članovi sekcije „Ljubitelji lepe reči“**.

Otvorena prodajna izložba ručnih radova u Domu na Novom naselju

U sredu, 22. oktobra otvorena je izložba ručnih radova i drugih kreacija korisnika Doma penzionera na Novom naselju. Rezultate kreativnih aktivnosti u toku boravka na radnoj terapiji korisnici su izložili tradicionalnoj izložbi otvorenoj za sve građane Novog Sada. Izložbu je otvorila korisnica Doma Dubravka Čorić. Po veoma povoljnim cenama posetioци su mogli kupiti ručne radove kao što su stolnjaci izvezeni rukama naših baka, ukrasi urađeni u različitim likovnim tehnikama i sl.

Poseta kolega iz Pančeva

Našu Ustanovu 27.10.2014. posetila je delegacija stručnih radnika zaposlenih u Gerontološkom centru Pančevo. Radnici svih profila imali su priliku da razgovaraju i razmene iskustva.

Utisak gostiju iz Pančeva je da je Gerontološki centar „Novi Sad“ bio i ostao primer vodeće ustanove u regionu. Nakon jednodnevnog, obostrano korisnog druženja Pančevci su uputili poziv za uzvratnu posetu kako bi se saradnja i dalje nastavila.

Poseta Škole „Milan Petrović“

U četvrtak, tridesetog oktobra, Dom na Limanu posetila su deca Škole za osnovno i srednje obrazovanje „Milan Petrović“. Tom prilikom izveli su bogat zabavni program čitajući svoje stihove i interpretirajući stare melodije koje su obradovalale korisnike. Druženje je nastavljeno u prostoru Doma, uz prijatan razgovor i međusobno uvažavanje starih i mladih ljudi obogaćenih lepom rečju

Etno trpeza - Jagodina 2014.

Lepota jednog dana sakrivena je u njegovim malim zadovoljstvima

Trideset i prvi oktobar mirisao je na kolače iz bakine kuhinje, u Jagodini, gde je održana velika manifestacija (Etno –trpeza). Našu Ustanovu u Jagodini su predstavljali korisnici (Živana Kojdić., Vera Pinter i Dara Ivančević). Kažu da je druženje bilo lepo i nezaboravno, da su uživali u okusima i mirisima i drugih domova koji su tamo, takođe, poslali svoje predstavnike da bi učestvovali u Etno-trpezi. Ničeg ne bi bilo bez vrednih ruku kuharice Ljube Jakšić, pomoći medicinske sestre Jadranke Lošić i kontinuirane saradnje sa Oliverom Racom i Zoricom Radujkov koje su uvek tu, za saradnju raspoložene.

Svečano zatvaranje „Sunčane jeseni života“.

Trideset i prvog oktobra okončane su aktivnosti kojima je obeležen mesec starih. Dodelom nagrada i priznanja, koje su učesnici različitih sportskih nadmetanja primerenih zreloom dobu, osvojili, u Domu na Novom naselju, svečano je završena velika manifestacija „Sunčana jesen života“. Direktor Ustanove, **dr Dragan Milošević**, uručio je nagrade pobednicima takmičenja, a prisutne su pozdravili i **prof. dr Vesna Matić**, rukovodilac Klubova, kao i predstavnik Grada Novog Sada, načelnik Gradske uprave za socijalnu i dečiju zaštitu, **Nebojša Krezović**. Svečano zatvaranje manifestacije ispunjene vrhunskim sportskim i kulturno-zabavnim sadržajima, aktivnim druženjem, veseljem i smehom, pratio je i prigodan muzički program.

Otvorena prodajna izložba u Prihvatištu (Futog)

U petak, četrnaestog novembra otvorena je prodajna izložba koja je više od izložbe, kako je i naglasila Anđelka Barać, rukovodilac Prihvatišta, u svom pozdravnom govoru kojim je pozdravila sve prisutne. Izložba nosi naziv „Šire od svetlosti“ kazala je gospođa Barać, i istakla fokus interesovanja korisnika : čudesne lampe kao izvor svetlosti.

Korisnici usluga koje se pružaju licima u stanju socijalne potrebe, prerano stižu do dna (tame), ali i izlaze polako i tu, u Prihvatištu, uz pomoć i podršku zaposlenog osoblja. Svetlost prema kojoj se uspinju i za kojom čeznu. simbolizuju lampe različitih oblika i boja što su, uz svesrdnu pomoć zaposlenih i, pre svega, uz vlastitu kreativnost prepoznali, otkrili i pokazali, baš tu, na izložbi, u Prihvatištu Futog (Anđelka Barać, rukovodilac RJ „Prihvatište“ Futog). Izložbu je, uz recitovanje svojih stihova, otvorio Todorčević Dragutin, korisnik. Prisutnima se obratio i predstavnik Gradskog veća za socijalnu zaštitu, prof. dr Nikola Ćirović. Direktor Ustanove, dr Dragan Milošević uručio je posebne zahvalnice donatorima Prihvatišta:

Poljoprivredna škola sa domom učenika Futog
Ekumenska Humanitarna organizacija
Mašinska radionica Tupanjac
Color Press grupa
Dom zdravlja Novi Sad
Eduka Centar

Pekara Sandra
Dom zdravlja Novi Sad
Erste Banka
Copex doo
Pekara Evropa

Muzički nastup „Miša Bliznac trio“ ulepšao je svečano otvaranje ove nesvakidašnje izložbe

Aukcija slika- pomoć nastradalim u poplavama

U sredu, devetnaestog novembra održana aukcija slika u Klubu za starije i odrasle osobe „Grozda Gajišin“, u Njegoševoj 24. Udruženje likovnih stvaralaca „LIKUM“, ustupilo je slike svojih autora po veoma povoljnim cenama. Ovo Uruženje osnovano je 2001. a početkom 2005. je započelo saradnju sa našom Ustanovom. Tada su se njegovi članovi uključili u rad Kluba „Grozda Gajišin“ gde je i održana aukcija. Sve slike ponuđene na aukciji su prodane. Prihod od prodaje slika namenjen je pomoći nastradalima u poplavama.

NAŠE ZDRAVLJE

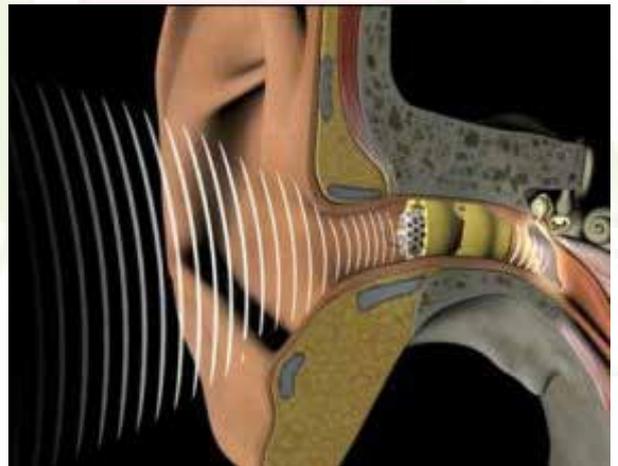
Presbiakuzis – senilna nagluvost

Piše: Marina Rodić, medicinska sestra

Savremeni uslovi života i razvoj medicinske nauke, doveli su do produženja ljudskog veka kao i do posvećivanja sve veće pažnje zdravstvenim problemima kod starije populacije. Starenjem, dolazi do brojnih promena u organizmu, pa tako i do promena koje se odnose na organ sluha. Te promene se zapažaju mnogo ranije nego na dugim organima zbog visoko diferencijalne struje i smatra se da je organ sluha, među prvima zahvaćen senilnim promenama. Promene na slušnom organu, vezane za starenje, nazivaju se Presbiakuzis (PBA) ili senilna nagluvost, koje se manifestuju redukcijom sluha.

S obzirom da ova bolest zahvata trećinu obolelih starijih preko 65 godina i polovinu obolelih preko 75 godina, edukacija zdravstvenih radnika vezana za upotrebu slušnog aparata i prateću terapiju (ispiranje ušiju) je veoma značajna.

PBA nastaje postepeno, vremenom biva sve intenzivnija i često izaziva psihičke smetnje. Medicinska sestra u saradnji sa lekarom edukuje pacijente u vezi sa pregledom, upotrebom aparata i ispira pacijentu uši. Važno je informisati pacijenta o tipovima aparata, podešavanju aparata i bitno je motivisati ga na redovno nošenje.

Slušni aparati mogu biti analogni i digitalni a razlikuju se po načinu aplikacije i obrade zvučnog signala. Kod problema sa PBA, veoma je važno ispiranje slušnog kanala, zbog toga što duža upotreba slušnog aparata doводи do stvaranja cerumena. Ono se obavlja polako, mladom rastvorom, da bi se izbegla vrtoglavica i nelagodnost.

Promene na slušnim organima korisnika su česte i stvaraju im tegobe u funkcionisanju. Pravovremenim reagovanjem, edukovanjem pacijenta, motivisanjem na nošenje aparata i sprovođenjem prepisane terapije, možemo u značajnoj meri da pomognemo pacijentu.

INTERVJU

Obeležavanje jubileja: pedeset godina rada GC “Novi Sad” povod je razgovoru sa direktorom Ustanove, dr Draganom Miloševićem.

Budilnik: Značajan jubilej, 50 godina rada Ustanove kojom rukovodite zaslužuje osvrt. Aktivno ste učestvovali u pripremi obeležavanja jubileja. Kako ste se osećali?

Direktor: Osećao sam se počastvovan što sam na čelu Ustanove koja obeležava pedeset godina izuzetno uspešnog rada i razvoja. Naravno, ne vidim u tome svoje velike zasluge. Velika mi je želja da postojeće stanje zadržim i pokušam da ga unapredim.

Budilnik: Kako biste opisali razvoj Gerontološkog centra “Novi Sad”, kakva je to Ustanova danas, u trenucima u kojima se cela zemlja, pa i svet suočavaju sa finansijskim i drugim teškoćama? Mogu li se teškoće sa kojima se danas suočavamo porediti sa onima koje su pratile njen razvoj?

Direktor: Davne, 1964. kada je osnovan Dom u Futogu sa kapacitetom od osamdeset mesta, svet je izgledao potpuno drugačije. Zahvaljujući entuzijazmu i upornosti zaposlenih radnika i rukovodilaca razvijala se ideja o proširivanju i izgradnji novih objekata. Tako je 1973. otvoren Dom za starije osobe na Limanu, a 1975. i Prihvatilište u Futogu, prvo takve namene u Srbiji, sa novom vrstom usluga usmerenom ka beskućnicima; 1977. počeli su sa radom Klubovi za odrasle i starije osobe, a 1986. izgradnja prve faza Doma na Novom naselju. Već nakon prve decenije, Ustanova je postala jedna od vodećih, ne samo u Srbiji već i na Balkanu, kako u stručnom tako i u prostornom kvalitetu u smislu zbrinjavanja i brige starijih osoba. Nastavila je da prolazi kroz različite faze, ali evidentna je uzlazna, razvojna putanja. Dakle, Ustanova kojom rukovodim, išla je kontinuiranom uzlaznom putanjom. Prvi smo uspostavili saradnju sa lokalnom upravom i razvili otvorene oblike socijalne zaštite koji se, danas, intenzivno manifestuju i kroz rad šesnaest klubova za odrasle i starije osobe; rad Dnevnog boravka za odrasle i starije, kao i Prihvatilišta sa Prihvatnom stanicom, RJ “Pomoć u kući i nega”.

Dakle, imamo izuzetnu saradnju sa Gradom i ona omogućava nesmetan rad zaposlenih koji pružaju usluge hiljadama korisnika, građana Novog Sada. Prvi u Srbiji uspeli smo sagraditi i odeljenje za osobe obbolele od demencije. Ono ima ograničen kapacitet (26 osoba), ali u njemu je zaposleno stručno osoblje osposobljeno za rad sa ovakvom vrstom korisnika i to na prostoru koji je posebno i funkcionalno opremljen. Dom za obbolele od demencije, u Futogu, ima i svoje dvorište - ograđen otvoren prostor, kao i sve drugo što zadovoljava potrebe korisnika. Kvalitet rada i odnosi na relaciji zaposleni-korisnici jednako su kvalitetni. Ono što je danas bitno različito od onoga nekada jesu cene energenata. Pre dvadesetak godina te su cene bile izuzetno male u odnosu na današnje. Zato je Ustanova u situaciji da se bori sa računima za grejanje, struju i gas.

To je najveći problem: količina novca koja se izdvaja za plaćanje energenata ne može da se preusmeri za realizaciju drugih potreba koje utiču na poboljšanje kvaliteta smeštaja.

Budilnik: U izuzetno složenoj Ustanovi u kojoj se pružaju različite vrste usluga usmerene ka različitim ciljnim grupama, čemu dajete prioritet? Šta se trenutno realizuje, kakvi su planovi za budućnost?

Direktor: Prioritete uvek uslovljavaju činjenice i realno stanje. Realna činjenica je smanjivanje broja aktivnih osoba koje traže naše usluge, a povećanje broja zahteva od strane polupokretnih, teško pokretnih i nepokretnih lica koja imaju potrebu za boravkom u ovoj Ustanovi. Zbog toga je u dva navrata urađena prenamena (adaptacija) garsonjerskog u stacionarni smeštaj, u objektu na Novom naselju. U Domu za osobe obolele od demencije, u Futogu, kapacitet je realno mali i on se mora vremenom proširiti otvaranjem još jednog odeljenja. Potrebe za smeštajem lica u stanju akutne socijalne potrebe sve su veće, tako da je i kapacitet Prihvatišta mali. U planu je proširivanje (dogradnja sprata). Grad je već odobrio prvih 4 600 000 dinara namenjenih izradi projektne dokumentacije, taksama i slično, da bi se mogli započeti radovi.

Budilnik: Kako će ova Ustanova izgledati u budućnosti? Da li je realno očekivati privatizaciju?
Сакриј историју порука

Direktor: Ne verujem da će se to desiti sa ustanovama socijalne zaštite.

Budilnik: Želite li kazati nešto što nismo definisali pitanjem?

Direktor: Istakao bih svoje zadovoljstvo što sam imao priliku, na svečanosti organizovanoj povodom obeležavanja 50 godina Ustanove, da se zahvalim svim prethodnim direktorima, kao i svim zaposlenima koji su ugradili deo sebe u razvoj GC "Novi Sad". Posebno raduje što smo uspeli da unapredimo saradnju sa korisnicima usluga i to, pre svega, kroz rad Saveta korisnika čiji je predsednik, istovremeno i član Upravnog odbora Ustanove. Često se sastajemo, razgovaramo potpuno otvoreno i iskreno. Donosimo zaključke koje nastojimo da maksimalno ispoštujemo. Tako rešavamo tekuće probleme. Mislim da svi zaposleni, uključujući i mene, nastojimo da unapredimo kvalitet života naših korisnika i da ćemo zajedničkim snagama u tome i uspeti.

DAN STARIH

DOBRI RODITELJI I LOŠA DECA

Piše: Aleksandar Apostolovski

Nikada neću zaboraviti dane kada je moj otac umirao. Čak i u tim trenucima, bio je daleko pribraniji od mene. Izvadio je iz unutrašnjeg džepa koverat sa novcem koji je dugo skupljao za sopstvenu sahranu i spomenik.
– Uzmi ovo– namignuo mi je ćale.

Savršeno pragmatičan, opraštao se od života, svodeći račune i šaleći se na svoj i račun svih nas. Tako je i otišao. Nije kome dužan, a svima potreban. Mnogo mojih vršnjaka zna za ovakav običaj u Srba. Čak ni u trenucima odlaska na neki drugi, bolji svet, ne žele da nas opterećuju svojom sudbinom.

Nije mi samo jasno kako uspeju da uštede od penzije, odakle potiče ta smirenost i zašto smo zaslužili toliku njihovu ljubav, kada smo ovakvi kakvi smo, nikakvi?!

Otuda često pomislim da su naši stari u godinama kada su daleko bliži stvoritelju nego sadašnjosti, zapravo jedina srpska nada! Plaćaju redovno sve komunalije, da slučajno ne pukne bruka kako su dužni samo jedan mesec.

Potom, kupuju uglavnom domaću robu. Ne žele da se njihova crkavica prelije stranim okupatorima. I, konačno, izdržavaju više generacija u kući, tako da su, kakvog li apsurdna i kakve li istine – oni zapravo ljudi u najboljim godinama!

I kada kažem da su budućnost ove zemlje, mislim na njihov životni nou-hau. Kada bismo više slušali nataložene misli koje izgovori svaka tetka, strina, ujna ili baba, donosili bismo mnogo pametnije odluke.

Matorci se, naime, drže svojih mudrosti, kao lekova! Problem sa nama je što to shvatimo tek kad ostarimo. Do tada, njihove propovedi smatramo staračkim halucinacijama. Ne učimo njihove lekcije. Ne čujemo njihova zvona za uzburu. Oni su nam smetnja. Vreme provedeno sa njima, u epohi sveopšteg ubrzanja i banalizacije, smatramo uzaludno potrošenim.

Zato se tako loše ophodimo prema starima. Zašto bežimo od njih? Na-

jmanje su se oni bunili kada su im smanjene penzije.

Ko će, naravno, na branik mera štednje – ako neće oni? Tako su trećepozivci prekomandovani na prvu liniju odbrane srpske ekonomije! Naravno da su mlađani tajkuni prebačeni u rezervni sastav.

Ne iznenađuje me zato vest da je Srbija na preposlednjem mestu u Evropi, ispred Ukrajine, prema indeksu kvaliteta života starih osoba, na listi koju je objavio Globalni pokret za prava starih osoba „Help ejdž”

LIKOVNA AZBUKA

Piše: Persida Maluckov

Martini Simoni i Lippo Memmi

Dva italijanska slikara iz XIV veka- naslikali su jednu od najlepših slika na temu „BLAGOVESTI“. Ova tema je posle njih bila jedna od omiljenih slika slikara iz doba renesanse. Slika je prelepa, velikih dimenzija sa mnogo pozlaćenih elemenata nanetih na drvenoj podlozi. Veruje se da nastala oko 1333. godine. Danas se čuva u galeriji UFFIZI u FIRENCI.

MIROSLAVLJEVO JEVANĐELJE je najstariji srpski ćirilični rukopis nastao u XII veku i ima 181 list, bogato je ukrašen inicijalima, biljnim i fantastičnim čudesnim alegorijskim svetom- zverima i aždajama, uz bogatu primenu elemenata ARABESKE. Rukopis se čuva u Narodnom muzeju u Beogradu.

MONE KLOD – FRANCUSKI SLIKAR IZ XIX VEKA, ČUVEN PO SLICI „IMPRESIJA-ZALAZAK SUNCA“.

Izlagao je sa grupom u Parizu 1874. u kući fotografa NADABA. Jedan zajedljivi novinar LEROJ je celu grupu slikara nazvao **IMPRESIONISTI** i slikarski pravac **IMPRESIONIZAM**. Sa Moneom su tada izlagali Edgar Dega, Moriso, Kamle Pisaro, Kamit Koro, Pol Sezan i drugi, i započeli veliku slikarsku revoluciju odvajajući se od srednjovekovnih slikara svih kanona.

RAZMIŠLJANJA

I DOK VJETRI JAKI SVE KROZ PRAZNO MUJE
A VALI SE SILNI O VELE STJENE PERU
SITNE KAPI KIŠE POSTIJENAMA STROJE
KAO DA PO NJIMA UPORNO SE VERU

TAKO SU I MISLI U MOJEMU BIĆU
KAD VJETRI SILNI I VELIKE KIŠE
NIKAKO U DUŠI DA MI JUTRA SVIĆU
A JA HOĆU SAMO, SAMO MALO TIŠE

JA MAŠTAM DA SADA IZABEM IZ TMINE
DA JUTRENJA ROSA MOJE LICE ROSI
I DA JARKO SUNKE JASNIJE MI SINE,
A LAHOR LAGANI PROSTRUJI PO KOSI

HTIO BI DA STANEM DA VIŠE NE LUTAM
JA SVOJU CILJU JOŠ DALJE JOŠ TEŽIM
NE NEĆU VIŠE OVAKO DA PLUTAM
DA SE STALNO PLAŠIM I OD NEČEGRJEŽIM

JOŠ UVIJEK U MENI ČEŽNJA BISTVARA
DA SE OBISTINE NEKI MOJI SNOVI
DA SE OPET VRATI ONA SREĆA STARA
ŽIVOT DA MI BUDE UREDNIJI NOVI

TO JE MOŽDA SADA SAMO NEKA ČEŽNJA
NEŠTO ŠTO ME MUČI ŠTO MOJ MOZAK SWIDE
MOŽDA TO U MENI TEK SANJARSKA TEŽNJA
HOĆE SVE DA KAŽE NEĆE DA SE KRIDE

ODGOVORA IMA TEK GA TREBRA NAĆI
TU JE NEGDJE SKRIVEN U NEKOME KUTU
JEDNOS LIJEPOS DANA I ON ĆE IZACI
NA LIVADU SVIJETLU ZELENU I ŽUTU

MLADEN FRANJO NIKŠIĆ

BAČKA

DALI ZNAŠ KAKVA RAVNICA JE MOJA
KAD LJETNJE SUNCE PRIPEČE OD GORE
RAVNICOM RAZLJEŽE NA STOTINU BOJE
KO DA SVAKIH OD NJIH OVO ZEMlju ORE

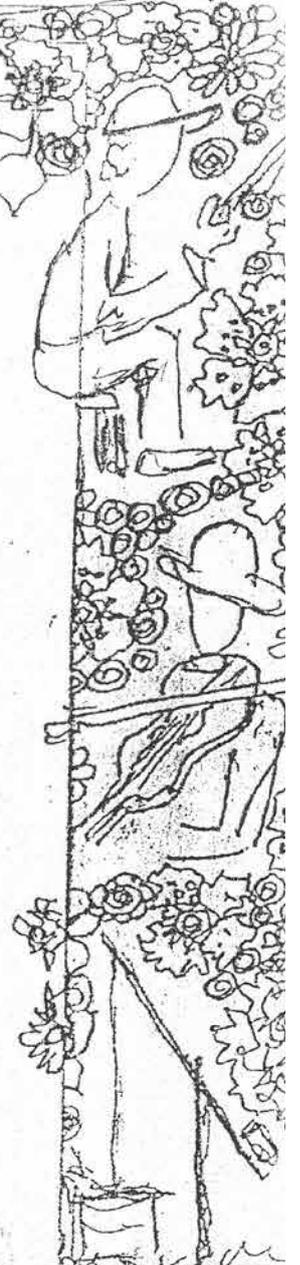
PA MAKVI CRVENI U ZELENJOJ TRAVI
A DO NJIH ŽITO RAZASU SE ŽUTO
POD TERETOM PLODA KA ZEMLJI SE SAVI
NEDAJUC STABLJICI DA KLAS NOSI KRUTO

TO JE MOJA BAČKA ZEMIJA RODNA PLODNA
TA RAVNICA VJEČNA PROKLETA I SVETA
PIJANA I TRIJEZNA UVIJEK BLAGORODNA
PO STOTI PUT HYALJENA PO STOTI PUT KLETA

VOLIM BRATA SRBINA ŠOKCA I MADARA
BUNJEVCA SLOVAKA I BRATA HRVATA
NA DUNAVU PECAROŠA I STAROG LADARA
ROMA RUSIJA RUMUNA KO BRATA

MA KAKVA TI BILA JA SAD GLASNO VELIM
I ŽELIM TE TAKU KAKVA TI I JESI
VOLIT CU TE UVIJEK SRCEM SVOJIM ČEŽLIM
NEK SU TI ZA NAVIJEK OPROŠTENI GRİJESI

MLADEN FRANJO NIŠIĆ

MALO RAZONODE

CARINICI

Dogovaraju se carinici šta da kupe kolegi za svadbeni poklon, pa jedan predlaže:

- Da mu kupimo kožnu garnituru?
- Malo je! - ostali će u glas.
- Da mu kupimo automobil?
- Malo je!
- Da mu kupimo stan?
- Malo je!
- A da ga pustimo da radi jednu smenu sam?
- E, to je previše!

LENJOST

Ko je veći lenjivac?

Sede dva Crnogorca ispod drveta. Prolazi tuda Nemač. Začuđen, kaže:

-Čuo sam da ste vi Crnogorci leni, ali nisam mogao da verujem dok nisam svojim očima video. Ali, onome koji je od vas dvojice lenji daću 1000 €.

Skoči jedan i kaže:

- Ja sam lenji, pitaj koga 'oćeš, svi će ti to potvrditi, daj pare!

Pogleda Nemač onog drugog i pita ga:

-Šta ti kažeš na ovo?

A drugi Crnogorac, još uvek ležeći i ne pomerajući se, samo malčice pokrenu ruku, otvori džep i reče:

-Turi ođe.

1			3	7	6			4
7								5
6		8	4	5	1	3		9
			7	6	9			
		3		2		8		
			1	3	8			
4		1	6	8	7	5		2
3								6
5			9	1	3			8

5				8	6			1
		2	7		1	6		
	7	1				2	5	
9	1			2			7	
3			1	4	5			6
	6			9			2	4
	5	3				4	6	
		8	9		3	5		
2			5	1				7

ISTINSKA LJUBAV

DOK IH SMRT NE RASTAVI: 65 godina nisu ni dana proveli odvojeno i umrli u 40 minuta razmaka!

Nakon što je preminuo, moja je teta baki šapnula to u uho. U tom trenutku se i ona smirila. Kao da je on otvorio vrata i za njezin odlazak Brazilski par Italvino i Diva Poš bili su u braku 65 godina. A nakon toliko vremena provedenog zajedno ni smrt nije uspela da ih razdvoji: preminuli su u razmaku od

40 minuta, ležeći jedno pored drugog na bolničkom krevetu.

Italvino (89) borio se sa leukemijom od prošlog avgusta, a Diva je bila na hemoterapiji zbog tumora pronađenog u aprilu. Kad joj se stanje prošle nedelje pogoršalo, pozvala je čitavu porodicu da joj dođe u posetu. "Osećala je da je došlo njeno vreme i tražila da joj pozovu porodicu. Moj deda je takođe bio s njom u sobi. Vodili su privatni razgovor i nakon toga se činilo da su potpuno mirni", rekao je unuk Rafael Maks.

Osoblje bolnice odlučilo je Italvina, koji je takođe bio u bolnici, da premesti na krevet pored Dive i približili su ih kako bi mogli da se drže za ruke. Italvino je preminuo prvi.

"Nakon što je preminuo, moja je teta baki šapnula to u uho. U tom trenutku se i ona smirila. Kao da je on otvorio vrata i za njezin odlazak, kao da je dogovarao da budu zauvek zajedno", dodao je. Diva je preminula 40 minuta nakon toga.

Ljubavna priča Italvina i Dive počela je 1948. kad se par upoznao na plesu. Prema Rafaelovim tvrdnjama Italvino je znao da će oženiti Divu iste sekunde kad su se sreli.

"Moj deda je uvek govorio da su bili u braku jednu godinu duže jer je sve brojao od dana prvog susreta". Par je imao desetero dece i 14 unučadi. Članovi porodice rekli su da je njihov brak bio najromantičniji na svetu. Nikad nisu proveli ni dana odvojeni, a Italvino je supruzi svako jutro spremao doručak i u vrtu uzgajao njeno omiljeno povrće.

PUTOPISI

BICIKLOM DO BEŠKE

Piše: Dragan Miladinović

U jednom posebnom momentu, kad voz izađe iz Beške i uhvati zalet prema Indiji, kroz gusti čestar kraj pruge, na trenutak se osmehne čaroban prizor, sa dva, blago zatalasana brežuljka, malom tesnom udolinom između njih, iz koje se stidljivo pomaljavaju dva visoka jablana i mala bela crkvice, kao tačkica naspram njih. Taj prizor traje samo tren, tek toliko koliko ti let gustog, brzo promičućeg šiblja pored pruge, pred očima na prozoru vagona, dopušta da uočiš lepotu vidika u pozadini. Bilo koje doba godine da je u pitanju, taj prizor mi je uvek jednako savršen u svojoj jednostavnoj lepoti i eleganciji. Ne znam zašto, ali sve me tu asocira na predele Toskane koju poznajem samo sa tuđih fotografija i, verovatno, asocijacija u mojoj glavi potiče od sličnosti u stasu jablanova i mediteranskih čempresa, a utisak zaokružuju brežuljci, koje je, na tom mestu, zaboravilo Panonsko more pri odstupnici.

Odavno sam želeo da posetim taj predeo i da pokušam fotografijom da uhvatim, bar delić mistike i lepote. Elem, moj drugar Srđan i ja smo jednog toplog, septembarskog jutra pošli biciklovima iz Novog Sada, preko Sremskih Karlovaca i Čortanovaca, provlačeći se najpre vikendaškim izlokanim putevima i uskim blatnjavim stazicama pored Dunava, uz prugu, zazirući samo od kerova lotalica i komaraca, ali i uživajući u okrepljujućem dahu slobode u šumi. Popevši se s mukom na breg iznad Čortanovaca, koji nam se za uloženi trud revanširao divnim pogledom na Petrovaradin s jedne, i Kovilj sa druge strane, sjurili smo se asfaltom kroz Čortanovce, savladali kratki oštri uspon na putu do Beške, i iako se naš cilj video u daljini, sa brega, zahvaljujući jablanovima kao orijentiru, u samoj Beškoj nismo mu uspeli pronaći prilaz. Naime izgledao je prilično nepristupačan, jer je prema uputstvu jednog starijeg meštana koji se tu našao, do njega vodio puteljak zarastao u travu, a kako je moj saputnik

ove godine već imao problem sa krpeljem, odlučili smo se da mu pridemo sa južne strane, iz Indijskog atara. U glavi sam imao mapu google earth koju sam prethodno veče nedovoljno proučio, ali sam u ostacima sećanja na nju, ipak zadržao viziju da se iz tog pravca naš cilj može pronaći prateći letnji put.

Kao mačori oko nedohvatne table slanine, napravili smo krug u širokom luku od nekih osam kilometara, poštujući linije letnjih puteva kroz njive, koji su na našu sreću bili potpuno suvi i ravni, u isto vreme pogledom fiksirajući vrhove jablanova na našem cilju, koji su se stidjivo promaljali iznad kukuruznih brežuljaka i izazivali nas da pronađemo put do njih. Konačno, letnji put kojim smo opušteno vozili i koji je pretio da nas odnese još bliže Mediteranu, u posljednjem momentu kad smo već hteli da se vratimo nazad misleći da nismo na pravom tragu, odjednom je oštro zavio nazad prema Beškoj, te nam je nakon prelaska pruge pokazao prijateljsko lice odvevši nas tamo gde smo i želeli. Iz kukuruznog polja na bregu odjednom smo uronili u udolinu između dva brežuljka, sa odborom za doček koji su činila dva visoka jablana, skromna bela crkvice između njih, nadstrešnica sa, pod zubom vremena raspadnutom klupom za odmor za retke posetioce, i česma koja ne radi. Prvi utisak je bio upravo onakav kakav sam očekivao: veličanstven, jer je priroda ovde neopisivo lepa u svojoj jednostavnosti, iako je blisko okruženje bilo zapušteno i obraslo dubokom travom i strnjikom, pa donekle kvarilo utisak. Belina minijaturene crkvice zaštićena gorostasnim jablanovima, zaokruživala je pejzaž, i kao da se stapala sa prirodom. Nije ni čudo što je upravo ovo mesto ktitor crkvice odabrao kao savršeno...

